

Sygn. akt II KK 64/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2022 r.

sprawy **G. T.**

skazanego za popełnienie przestępstw z art. 190 § 1 k.k. i innych,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu okręgowego w W.,

z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt VI Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w N.

Mazowieckim z dnia 5 maja 2020 r., sygn. akt II K (...)

postanowił

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. A. Z. z Kancelarii Adwokackiej w W. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa zł 80/100), w tym 23 % VAT, z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;

3. zwolnić G. T. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w N. wyrokiem z dnia 5 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), uznał oskarżonego G. T.:

1. za winnego tego, że w dniu 3 marca 2020 r. w N., gm. L., woj. (...), kierował wobec R. N., T. N. i E. N. groźby popełnienia na ich szkodę przestępstwa poprzez grożenie pozbawienia życia, podpalenia budynku mieszkalnego, w którym przebywali, przy czym groźba ta wzbudziła w zagrożonych uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona z uwagi na postawę sprawcy, który udał się do sąsiadującego z budynkiem mieszkalnym pomieszczenia gospodarczego i dokonał podpalenia przedmiotów wyposażenia znajdujących się w jego wnętrzu, tj. przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., za które wymierzył oskarżonemu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. za winnego tego, że w dniu 3 marca 2020 r. w N., gm. L., woj. (...), używając słów powszechnie uznanych za obelżywe znieważył R. N., T. N. i E. N., tj. przestępstwa z art. 216 § 1 k.k., za które wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 10 złotych.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości, zarzucając:

I.w zakresie czynu 1. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną oraz sprzeczną z logiką i zasadami doświadczenia życiowego ocenę dowodów z wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań pokrzywdzonych R. N., T. N. i E. N. i funkcjonariuszy Policji, polegającą na bezpodstawnym odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego oraz przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonych i policjantów, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego wpływ na jego treść poprzez ustalenie, iż oskarżony groził im pozbawieniem życia, popełnieniem na ich szkodę przestępstwa poprzez podpalenie budynku mieszkalnego, oraz że oskarżony umyślnie podpalił pomieszczenie gospodarcze oraz wyposażenie znajdujące się wewnątrz, podczas gdy prawidłowa ocena ww. dowodów i prawidłowe ustalenia winny prowadzić do wniosków odmiennych i uznania, iż oskarżony nie groził pokrzywdzonym, a wzniesienie ognia było wynikiem awarii, a nie umyślnego działania oskarżonego, które to okoliczności winny prowadzić do uniewinnienia oskarżonego od zarzucanego mu czynu;

II. w zakresie czynu 2. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., poprzez błędną ocenę dowodów z wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań pokrzywdzonych i funkcjonariuszy Policji poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na odmówieniu wyjaśnieniom oskarżonego waloru wiarygodności w zakresie, w jakim zaprzeczał on, aby miał obelżywie znieważać R. N., T. N. i E. N., oraz uznanie zeznań pokrzywdzonych i funkcjonariuszy Policji za wiarygodne, co w konsekwencji prowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych polegających na uznaniu, że oskarżony znieważał pokrzywdzonych, podczas gdy prawidłowe ustalenia winny skutkować uznaniem, że wulgaryzmy, które padły z ust oskarżonego nie były kierowane do pokrzywdzonych, lecz były efektem poparzenia i strachu związanego z pojawieniem się ognia, a oskarżony nie miał zamiaru nikogo znieważać lub urazić;

III. w zakresie obu czynów naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 170 § 1 i 3 k.p.k. i 193 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów na okoliczność poczytalności oskarżonego w sytuacji, gdy oskarżony leczył się wcześniej w szpitalu psychiatrycznym, co świadczy o poważnych problemach zdrowotnych i winno skutkować przeprowadzeniem badania przez specjalistów w kontekście możliwego braku winy i tym samym braku możliwości przypisania odpowiedzialności karnej.

Z ostrożności obrońca oskarżonego zarzucił ponadto rażąco niewspółmiernie surową karę orzeczoną wobec oskarżonego za czyny 1. i 2. poprzez orzeczenie za czyn 1. kary 8 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności i za czyn 2. kary grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł w sytuacji, gdy oskarżony wcześniej nie był karany za podobne przestępstwa, a jego zachowanie należy potraktować jako incydent związany z nadużyciem alkoholu, a ponadto jego sytuacja finansowa jest bardzo zła.

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich zarzucanych mu czynów, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a w przypadku uznania, iż oskarżony dopuścił się czynów 1. i 2., o zmianę wyroku poprzez orzeczenie znacznie łagodniejszych kar ze szczególnym uwzględnieniem

możliwości orzeczenia kary o charakterze nieizolacyjnym za czyn 1. Ponadto obrońca oskarżonego wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii na okoliczność poczytalności oskarżonego w chwili popełnienia czynu.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt VI Ka (...), zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w N. utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w całości, zarzucając rażąco obrazę prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, to znaczy art. 433 § 2 k.p.k., art. 437 § 1 i 2 k.p.k., art. 438 pkt 1, 2 i 4 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. oraz art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 202 § 1 k.p.k., polegającą na nietrafnej kontroli instancyjnej wyroku Sądu Rejonowego, przejawiającej się w niewłaściwym uznaniu, iż Sąd Rejonowy nie naruszył w sprawie art. 202 k.k., nie dopuszczając w sprawie dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność stanu zdrowia psychicznego czy innego zakłócenia czynności psychicznych u G. T. w chwili zarzucanych mu czynów oraz możliwości rozpoznania ich znaczenia i pokierowania jego postępowaniem, jak też na niezasadnym oddaleniu na rozprawie odwoławczej wniosku dowodowego w tym zakresie.

Podnosząc taki zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w W. w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, w związku z czym na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. podlega oddaleniu na posiedzeniu.

Skarżący zarzucił Sądowi odwoławczemu, że dokonał nieprawidłowej kontroli instancyjnej w zakresie, w jakim badał kwestię braku dopuszczenia przez Sąd I instancji opinii biegłych psychiatrów na okoliczność stanu zdrowia psychicznego lub innego zakłócenia czynności psychicznych u oskarżonego G. T. w chwili podjęcia zarzucanych mu czynów.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że kasacja rozpatrywana przez Sąd Najwyższy stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, w którym można zarzucić jedynie zaistnienie uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. lub inne rażące naruszenie prawa, o ile mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym nie może być traktowany jako sąd III instancji; skoro kasacja może być wnoszona wyłącznie od prawomocnych wyroków sądów odwoławczych kończących postępowanie, to niedopuszczalne jest kwestionowanie przez stronę wyroku sądu I instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KK 115/21). Oznacza to również, że skarżący podnosząc zarzut nieprawidłowej kontroli instancyjnej poprzez wskazanie naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. powinien wykazać, na czym polegało niedopełnienie obowiązków tego Sądu wynikające z przytoczonych przepisów. Jak wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można twierdzić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważył wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, natomiast o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. wówczas, gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt V KK 73/21).

Skarżący w kasacji nie podjął nawet starań, by wykazać tego rodzaju nieprawidłowość. Ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że Sąd odwoławczy uznając zarzut apelacyjny za niezasadny oparł się jedynie na wycinku okoliczności istotnych dla sprawy. W pozostałej zaś części polemizował jedynie z przyjętym przez Sądy obu instancji stanowiskiem, zgodnie z którym dla ustalenia odpowiedzialności karnej oskarżonego nie jest konieczna opinia biegłych lekarzy psychiatrów. Należy jednocześnie wskazać, że Sąd Okręgowy w W. nie pominął zarzutu apelacyjnego dotyczącego oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów, jak również dokonał jego oceny w sposób prawidłowy i rzetelny. Wskazał na motywy, jakimi kierował się przyjmując brak podstaw do

powzięcia wątpliwości w zakresie poczytalności oskarżonego (*vide* pkt 3.2 uzasadnienia Sądu odwoławczego).

Wypada jednocześnie zauważyć, że nieprawidłowo skarżący zarzucił Sądowi odwoławczemu oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów. Zarzut rażącej obrazu art. 170 § 1 k.p.k. nie należy bowiem do kategorii zarzutów, jakie mogą być skutecznie podniesione w postępowaniu kasacyjnym w sytuacji, gdy skarżący kwestionuje ocenę stanowiska sądu odwoławczego co do prawidłowości postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego wydanego przez sąd pierwszej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt V KK 207/16).

Należy jednocześnie w pełni podzielić stanowisko wyrażone przez Sąd Okręgowy w W. w zaskarżonym wyroku. Jak wynika z akt sprawy, skazany G. T. w wyjaśnieniach deklarował, że był leczony psychiatrycznie wyłącznie w związku z uzależnieniem od alkoholu (k. 44). Jak wynika z karty informacyjnej leczenia szpitalnego w oddziale psychiatrycznym, pobyt w szpitalu w okresie 31 lipca 2018 r. – 10 sierpnia 2018 r. wynikał z rozpoznania F10.8 („zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu”) oraz F10.2 („zespół uzależnienia”). Zawarte w karcie wskazania dla pacjenta dotyczyły leczenia w poradni leczenia uzależnień, całkowitego zakazu spożywania alkoholu oraz podjęcia terapii uzależnienia od alkoholu w ramach oddziału stacjonarnego (k. 80). Od tamtej pory skazany nie leczył się odwykowo (k. 117).

Należy podzielić stanowisko Sądów obu instancji, zgodnie z którym nie było potrzeby przeprowadzania dowodu z opinii biegłych psychiatrów na okoliczność braku poczytalności skazanego, skoro pobyt w szpitalu psychiatrycznym miał charakter incydentalny, rozpoznanie dotyczyło zaburzeń wynikających z użycia alkoholu oraz zespołu uzależnienia od alkoholu, a postępowanie sądowe nie ujawniło jakichkolwiek symptomów innych zaburzeń lub chorób psychicznych. Sam fakt jednorazowego leczenia na oddziale psychiatrycznym wynikający bezpośrednio z nadużywania alkoholu – oderwany od pozostałych ustaleń faktycznych – nie może prowadzić do wniosku, że konieczne były ustalenia biegłych w przedmiocie poczytalności skazanego, a których brak można zarzucić sądowi rozstrzygającemu kwestię jego odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego w oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.